

MELDING

Saksmappe nr: 2018/1563	Saksbehandler: Sigridur Vilhjalmsdottir
-----------------------------------	---

	Kommunestyret	
--	---------------	--

Introduksjonsprogrammet i Lier kommune.

I Kommunestyremøtet 06. Mars 2018 ble det stilt spørsmål om hvordan introduksjonsprogrammet utvikles og tilpasses behov.

Målsettingen med introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere:

Introduksjonsloven § 4. *Introduksjonsprogrammet*

Introduksjonsprogrammet tilrettelegges for en person som har behov for grunnleggende kvalifisering. Introduksjonsprogrammet tar sikte på å:

- a) gi grunnleggende ferdigheter i norsk,
- b) gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv,
- c) Forberede for deltakelse i yrkeslivet.

Programmet skal være helårlig og på full tid.

Programmet skal minst inneholde:

- a) norskopplæring,
- b) samfunnskunnskap
- c) tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet¹

I Lier kommune samarbeider Flyktningtjenesten og voksenopplæringen om introduksjonsprogrammet. Flyktningtjenesten har et koordinerende ansvar for hver enkelt flyktning og sørger for den individuelle tilpasningen av programmet og oppfølging av den individuelle planen. Lier voksenopplæring har ansvar for tilpasset norskopplæring på ulike nivåer for flyktninger og andre innvandrere. For deltakere i introduksjonsprogram tilbyr voksenopplæringen heldagstilbud som inneholder samfunnskunnskap med kultur og samfunnsforståelse, språkpraksis og arbeidslivskunnskap, inkludert tilpasset norskopplæring. Voksenopplæringen har også tilbud om grunnskoleopplæring for voksne.

Det er opprettet en styringsgruppe for introduksjonsprogrammet. I styringsgruppen sitter Fagsjef for velferd og virksomhetsledere fra Flyktningtjenesten, Lier voksenopplæring og NAV Lier.

Arbeid med utvikling og tilpasning av introduksjonsprogrammet ved Lier voksenopplæring

Ved utgangen av mars 2018 er det 203 deltakere på voksenopplæringen derav er 93 personer i introduksjonsprogrammet. Norskopplæringen følger læreplan for norsk og samfunnskunnskap

¹ <http://lovdata.no/lov/2003-07-04-80/§4>

for voksne innvandrere. Læreplanen er en forskrift til introduksjonsloven. Deltakere i introduksjonsprogrammet har rett og plikt til 600 timer med norsk og samfunnskunnskap, og skal avlegge obligatorisk prøve både i norsk og samfunnskunnskap etter endt opplæring. Etter at den pliktige opplæringen er gjennomført, kan det søkes om behovsprøvd norskopplæring. For å sikre tilpasset opplæring for målgruppen skal den organiseres etter «spor» der det tas utgangspunkt i deltakernes forutsetninger og utdanningsbakgrunn.

Læreplanen tar høyde for at noen av de voksne har behov for opplæring etter en alfabetiseringsmodul. Ca. 30 % av deltakerne i introduksjonsprogrammet har langsom læringsprogresjon og liten skolebakgrunn og 12 personer får opplæring etter en alfabetiseringsmodul for voksne. Disse gruppene trenger tett oppfølging og krever mye lærerressurser.

Introduksjonsprogrammet består i utgangspunktet av norskopplæring i kombinasjon med heldagstilbudet. Voksenopplæringen jobber kontinuerlig med differensiering og tilpasning av undervisningen innenfor tilgjengelige rammer, og med hensyn til de store skiftningene i deltakernes antall og sammensetning.

Høsten 2017 ble det opprettet flere grupper i introtimene i heldagstilbudet for å kunne differensiere mer med tanke på antall deltakere, språkferdigheter og innhold. Våren 2017 ble det ansatt en undervisningsinspektør med ansvar for innhold og kvalitet i heldagstilbudet for deltakere i introduksjonsprogrammet ved siden av undervisning for samme gruppe. I tillegg har undervisningsinspektøren ansvar for koordinering og oppfølging av språkpraksistilbudet.

Det finnes læreplaner og gode læreverker for opplæring i norsk, men for tiden som går utover ren norskundervisning, finnes det ingen overordnede læreplaner eller læreverker. Den eneste overordnede føringen er at programmet skal være arbeidsrettet. Dette gir hver enkelt kommune mulighet til å tilpasse opplegget til lokale forhold, men krever svært mye ressurser til gjennomføringen. Lier voksenopplæring gir opplæring i arbeidslivskunnskap og samfunnsforståelse, og i tillegg helse, kosthold og livsmestring. Omfang og innhold må hele tiden tilpasses den enkeltes norskkunnskaper og bakgrunn. Både kvinner og menn har tilbud om en time kroppsøving pr uke. Det gis også tilbud om svømmeopplæring for mindre grupper.

Voksenopplæringen samarbeider med flere av kommunens virksomheter for å kunne gi et bredt tilbud. Vi har besøk av helsesøster og jordmor hver måned, og i tillegg har helsestasjonen et helsesøstertilbud som er spesielt rettet mot ungdom mellom 16-20 år. I samarbeid med Frivillighetssentralen i Lier, har voksenopplæringene ukentlig språkkafé og leksehjelp. Frisklivssentralen bidrar fast i mosjonstilbudet for kvinner i introduksjonsprogrammet.

I løpet av skoleåret 2017/2018 har vi gjort en del justeringer av introduksjonsprogrammet og hatt besøk av flere eksterne personer/organisasjoner, blant annet politiet, brannvesenet, Statens vegvesen, Jobbsøkerhjelpen og vikarbyrået Jobzone. Voksenopplæringen og Flyktningtjenesten jobber også med å knytte til oss flere kontakter som kan bidra inn i introduksjonsprogrammet ved voksenopplæringen.

Språkpraksis i introduksjonsprogrammet

Voksenopplæringen har ansvar for at så mange deltakere som mulig skal få en kombinasjon av norskopplæring og språkpraksis som en del av introduksjonsprogrammet. Idéen bak språkpraksis er at deltakerne får kontakt med arbeidslivet i Norge samtidig som de lærer

praktisk norsk på arbeidsplassen. Deltakere som er ute i språkpraksis har som oftest språkpraksis to dager i uka, og har arbeidslivskunnskap i tillegg til norskopplæring på skolen de andre dagene. Språkpraksiskandidatene får oppfølging av lærer ute på praksisplassen. Det har vært et ønske å få deltakere ut i praksis tidlig, da det er dokumentert at kombinasjonen praktisk arbeid og norskopplæring er en god måte å lære på, særlig for deltakere med liten skolebakgrunn.

I praksis har det vist seg for krevende for de fleste arbeidsplasser å ta imot deltakere dersom de ikke behersker grunnleggende kommunikasjon på norsk. Et unntak fra dette er kantinen i Rådhuset i Lier der det til enhver tid er totalt fire plasser (2 + 2) disponible for deltakere som ikke har nådd et selvstendig språknivå. Kantinelederen er en dyktig mentor og bistår deltakerne med både praktisk norsk og kunnskap om norsk arbeidsliv. Dette er viktige plasser for de deltakerne som lærer språket sakte og som ofte har liten skolebakgrunn. I tillegg til fremgang i norskkunnskaper ser vi også at denne praksisen gir styrket selvtillit til mange av de som kanskje synes det er ekstra tungt å lære seg norsk.

Språkpraksis er en ressurskrevende form for opplæring. Med økning i antall personer i introduksjonsprogrammet har voksenopplæringen ikke fått tilført midler for å trappe opp kapasiteten knyttet til språkpraksis. Voksenopplæringen ser på bruk og utnyttelse av ressurser i forbindelse med planlegging av nytt skoleår. Det vi ser i den forbindelse er at for å få til mer utvikling av introduksjonsprogrammet og økt bruk av språkpraksis kreves det ressurser utover det som er tilgjengelig per dags dato.

Grunnskoleutdanning i introduksjonsprogrammet.

En del av introduksjonsprogrammet kan også være grunnskoleopplæring for voksne. Kriterier som ligger til grunn for å ha rett til grunnskoleopplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringslovens § 4A-1 er at søkeren skal være over 16 år, ha behov for grunnskoleopplæring og vedkommende kan ikke ha rett til videregående opplæring etter opplæringsloven §3-1. Voksenopplæringen har i mange år hatt tilbud om grunnskoleopplæring, men vi merker oss at behovet for denne opplæringen har økt. Det har blant annet ført med seg at vi har måttet øke fra én grunnskoleklasse til tre grunnskoleklasser skoleåret 2017/2018. I skrivende stund har det kommet inn en del søknader om grunnskoleopplæring for skoleåret 2018/2019, men endelig antall er ikke klart enda. Vi har hatt god erfaring med å tilby forberedende grunnskoleopplæring til deltakere som ennå ikke er klare for eksamensrettet grunnskoleopplæring. Det vil fortsatt være behov for å tilby et differensiert grunskoletilbud, men det er dessverre usikkert i hvilken grad vi kan tilby dette for skoleåret 2018/2019.

Arbeid knyttet til introduksjonsprogrammet på tvers av virksomhetene i kommunen.

Lier kommune har fått prosjektmidler fra IMDI til å utforske hvordan praksis med mentorstøtte kan brukes inn i introduksjonsprogrammet. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom voksenopplæringen, Flyktningsjenesten, NAV Lier, NAV arbeidslivssenter. Kommunen samarbeider med Mester Grønn i prosjektfasen. Dette arbeidet vil i løpet av 2018 resultere i et verktøy som skal gjøre det enklere for bedrifter å ta i mot praksiskandidater med mentorstøtte på arbeidsplassen. Dette vil vi komme tilbake til.

Lier kommune er deltaker i læringsnettverk i regi av KS der temaet er inkludering av innvandrere. Målet med deltakelsen er å finne måter kommunen kan bli bedre på integrering. I læringsnettverket arbeider vi med å lage en oversikt over tjenester i kommunen som kan være spesielt aktuelle for denne målgruppen slik at både brukere og ansatte i kommunen som jobber med brukergruppen har informasjonen lett tilgjengelig.

Flyktningstjenesten har de siste årene hatt en større satsing på å benytte seg av en tilskuddsordning hos IMDi (integrerings- og mangfoldsdirektoratet) til å kunne søke om øremerkede midler til bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/ eller atferdsvansker. Tilskuddsordningen skal dekke ekstraordinære kommunale utgifter hos den enkelte virksomhet, som følge av bosettingen av disse personene. Denne satsingen har blant annet medført at 4 introduksjonsdeltakeren har kunnet få et individuelt tilpasset introduksjonsprogram ved Lier ASVO. Dette er deltakere med sakte progresjon i ordinær norskundervisning, lite tidligere arbeidserfaring og/eller tydelig behov for mer tilpasset og tilrettelagt form for arbeidstrening. Innholdet i deres introduksjonsprogram ved Lier ASVO er hovedsakelig intern arbeidstrening og eventuell ekstern arbeidstrening, individuelt tilpasset norskopplæring i klasserom og ute på arbeidstreningssarenaen og kartlegging underveis via kartleggingsverktøyet Biip 24. Så langt har dette gitt svært positive endringer i flere av deltakernes hverdag.

IMDi har den seneste tiden hatt et økt fokus på mulighetene for å opprette et hurtig-spor for deltakere som har høyere utdanning fra sitt hjemland. Voksenopplæring og Flyktningstjenesten vil samarbeide om hvordan dette kan tilpasses til kommunens tilbud.